

मालमत्ता वर्गीकरण संकल्पना

२८ नोव्हेंबर २०२५ रोजीच्या आरबीआय परिपत्रकावरील क्रमांक RBI/DOR/2025-26/356 DOR.STR.REC.No.275/21.04.048/2025-26 - रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडिया (गैर-बँकिंग वित्तीय कंपनी - उत्पन्न ओळख, मालमत्ता वर्गीकरण आणि तरतूद) निर्देश, २०२५ च्या संदर्भात, खालील संकल्पना स्पष्ट केल्या आहेत:

देय तारीख - ही ती तारीख आहे ज्या दिवशी कर्जदाराने कर्जदात्याला त्याच्या थकबाकीची रक्कम भरणे आवश्यक आहे. GFL च्या कर्जदारासाठी, ही तारीख कर्जदाराच्या बँकेला ज्या दिवशी आदेश सादर केला जातो आणि कर्ज करारात तो दिला जातो.

ओव्हरड्यू - जर कर्जदाराने देय तारखेला पैसे भरले नाहीत, तर खाते ओव्हरड्यू म्हणून ओळखले जाते.

डेज पास्ट ड्यू - म्हणजे दिवसांची संख्या, खाते ओव्हरड्यू आहे.

एसएमए - म्हणजे स्पेशल मेन्शन अकाउंट आणि डेज पास्ट ड्यू मोडच्या मदतीने खाते ओव्हरड्यू असलेल्या दिवसांच्या आधारावर हे ट्रॅक केले जाते. एसएमए अंतर्गत तीन श्रेणी आहेत ज्या डेज पास्ट ड्यूशी जोडल्या आहेत. उदाहरणार्थ, जर कर्जाची देय तारीख ३१ मार्च २०२१ असेल आणि जर पहिले पेमेंट ३१ मार्च २०२१ रोजी झाले नाही, तर खालील वर्गीकरण केले जाईल:

देय तारखेनंतरचे दिवस (डेज पास्ट ड्यू) (DPD)	वर्गीकरण	तारखेपर्यंत
30 दिवसांपर्यंत	SMA-0	३१ मार्च २०२१
३० दिवसांपेक्षा जास्त आणि ६० दिवसांपर्यंत	SMA-1	३० एप्रिल २०२१
60 दिवसांपेक्षा जास्त आणि 90 दिवसांपर्यंत	SMA-2	३० मे २०२१
९० दिवसांपेक्षा जास्त	एनपीए	२९ जून २०२१

एनपीए - म्हणजे नॉन-परफॉर्मिंग ॲसेट्स आणि मुदत कर्ज खाते ९० दिवसांच्या कालावधीसाठी थकीत राहिल्यानंतर एनपीए मानले जाते. तथापि, फसवणूक, सुरक्षिततेची हानी इत्यादी काही घटनांमध्ये, नियमित पेमेंट करत असलेले खाते तोट्याच्या मालमत्ते म्हणून वर्गीकृत केले जाऊ शकते. पुढे, खाते एनपीएमध्ये रूपांतरित झाल्याची माहिती CIBIL सारख्या क्रेडिट माहिती कंपन्यांना दिली जाते.

मालमत्तेचे अपग्रेडेशन - जर कर्जदाराने ९० दिवसांपर्यंत पैसे भरले नाहीत आणि खाते एनपीए झाले, तर पूर्ण थकीत रक्कम परतफेड होईपर्यंत ते मानक श्रेणीमध्ये अपग्रेड केले जाऊ शकत नाही. पुढे, NPA (Non-Performing Assets) म्हणून वर्गीकृत केलेली कर्ज खाती केवळ तेव्हाच 'मानक' म्हणून अपग्रेड केली जाऊ शकतात, जेव्हा कर्जदाराने व्याज आणि मूळ रकमेची संपूर्ण थकबाकी भरलेली असेल.

डे-एंड प्रक्रिया - कंपनीकडे डे-एंड प्रक्रिया असते जी दिवसासाठी पुस्तके बंद करण्याची एक अकाउंटिंग प्रक्रिया असते. जर देय तारखेला पैसे प्राप्त झाले नाहीत तर खाते ओव्हरड्यू म्हणून वर्गीकृत केले जाईल आणि दिवसाच्या शेवटी एसएमए / एनपीए म्हणून घोषित केले जाईल.